

בשורות הבאות, תובא תמונת מצב קצרה על המאבק העכשווי המתרחש בכמה מן הזירות שהוזכרו.

הפרטת היהדות הממלכתית

גיור

הרפורמה בגיור היא משאת נפשם של הארגונים הרפורמיים מאז קום המדינה, עוד מימי הדיון הסוער בעניין "מיהו יהודי". בשנים האחרונות חברו להם ארגוני שמאל ליברלים כחלק ממלחמתם על צביון המדינה.

לפני כשנתיים פסק בג"ץ באופן תקדימי כי על המדינה להכיר בגיורים אורתודוקסים פרטיים. בנוסף, מעל 10 עתירות שונות של הארגונים הרפורמיים אוחדו לדיון כולל, הטוענים כי על המדינה להכיר גם בגיורים רפורמיים פרטיים שנערכו בישראל.

במענה לפסיקת בג"ץ והעתירות הפתוחות, הוגשה לפני כשנה הצעת חוק ע"י שר הפנים אריה דרעי. הצעה זאת, שהייתה באופן כללי הצעה טובה, גררה לחץ עצום מצד הארגונים הליברלים שבעקבותיו מינה ראש הממשלה את השר לשעבר עו"ד משה ניסים לגבש המלצות בנושא הגיור, זאת ללא התייעצות עם הרבנות הראשית לישראל, שהיא המוסמכת בעניין.

במקביל ביקשה המדינה מבג"ץ ארכה של שישה חודשים עד להשלמת עבודת הוועדה.

ביום ראשון, כ' בסיוון תשע"ח (3.6.2018) הגיש משה ניסים את מסקנותיו לראש הממשלה, בדו"ח מפורט הכולל המלצות והצעת חוק לרפורמה בגיור.

עוד בטרם הגשת הדו"ח התעוררה מחאת רבני ישראל ובראשם הרבנים הראשיים נגד הצעת החוק המוצעת, שכוללת הקמת רשות גיור חילונית, הפקעת סמכות הגיור מהרבנות הראשית והכרה בגיורים רפורמים בחו"ל. לאחר מכן, התעוררה גם מחאה פוליטית של אישי ציבור נגד קבלת מסקנות הוועדה ושר הפנים אריה דרעי הודיע שיפעל מחדש לקידום הצעת החוק שלו מלפני שנה.

בעקבות כך, בתאריך א' תמוז (14.6.2018) ביקשה המדינה ארכה נוספת מבג"ץ, בכדי ללמוד את מסקנות ועדת ניסים ולגבש את תשובתה. בג"ץ אישר ארכה של שישה חודשים נוספים, והמדינה תידרש להגיש את עמדתה לבג"ץ בט' בטבת תשע"ט (17.12.2018).

גיור פיראטי

בשנים האחרונות הקימה עמותת "עתים" מיזם גיור אלטרנטיבי - "גיור כהלכה", רשת בתי דין פרטיים לגיור. במסגרת המיזם גיורו מאות מתגיירים, בגיור פרטי שאינו מוכר על ידי המדינה והרבנות הראשית, ומתהדר בכך שנוקט ב"קולות" שאינם מקובלות על שדרת הפסיקה המרכזית בהלכה.

במקביל, עמותת "עתים" וארגונים נוספים תומכים במיזם נישואין הלכתיים אלטרנטיבי, שמאפשר להינשא בלי רישום ברבנות - וכך גם המתגיירים שאינם מוכרים וכולו להינשא נישואין לא מוכרים.

כשרות

/ פריצת הכשרות הממלכתית ע"י ארגון צהר /

בשנים האחרונות נעשים מאמצים רבים לפגוע במערך הכשרות הממלכתי, תוך מסע הכפשות וקמפיין שלילי כנגד הרבנות הראשית לישראל.

לפני כחמש שנים, החל לפעול מערך כשרות אלטרנטיבי, ביוזמת הארגון הליברלי "השגחה פרטית". הארגון החל כיוזמה מקומית בירושלים ונתן כשרות גם לעסקים הפתוחים בשבת, ובהמשך הרחיב את פעילותו לכ-40 בתי עסק בירושלים ובערים נוספות.

בכפוף לחוק איסור הונאה בכשרות ובכדי למנוע את הטעיית הציבור, החלה הרבנות בביצוע פעולות האכיפה כנגד העסקים שהכריזו על עצמם "כשרים" באמצעות תעודה מטעם הארגון, בניגוד לחוק.

כנגד פעולות האכיפה, הגישו שני בעלי עסקים עתירה לבג"ץ בסיוע המרכז הרפורמי לדת מדינה בדרישה לאפשר להציג תעודת כשרות מטעם ארגונים פרטיים.

בכ"א אלול תשע"ז (12.9.2017), בג"ץ הכשיר פעילות ארגוני כשרות פרטיים, וקבע שבית עסק רשאי להציג תעודה המפרטת את נהלי הטיפול במזון המעידים על כשרותו, אך ללא שימוש במונח "כשר".

פסיקת בג"ץ סללה את הדרך להרחבת מיזם הכשרות הפרטית, ובי"א אדר תשע"ח (26.2.2018) השיק ארגון רבני צהר מערך כשרות חדש - "צהר פיקוח מזון". השקת המערך החדש כללה שילוב מלא והרחבת המערכת הארגונית של "השגחה פרטית", ולוותה במסע יח"צ אגרסיבי ועתיר ממון מטעם ארגון צהר.

דו"ח מרכז ליב"ה מראה כי מערך הכשרות של צהר ממומן ע"י גורמים בעלי אינטרסים, וכי המהלך משרת את הארגונים הליברליים שחותרים לפירוק הרבנות הראשית.

המערכה על המשפחה

דרישות הלהט"ב בחקיקה

בשנים האחרונות מנהלים ארגוני הלהט"ב קמפיין אגרסיבי לערעור מעמד המשפחה המסורתית, ודורשים הכרה מלאה בזוגות חד מיניים כתא משפחתי.

בקיץ האחרון התקיימה מחאת מאורגנת של ארגוני הלהט"ב במחאה על חוק הפונדקאות שאינו מאפשר לזוגות חד מיניים להשתמש בהליך זה.

מיד לאחר אישור החוק החדש שלא התיר זכאות ללהט"בים, יזמו ארגוני הלהט"ב שביתת מחאה רחבה שכללה הצגת מסמך "דרישות הקהילה" מהממשלה.

מאז, חברי כנסת וארגוני להט"ב מפעילים לחץ פוליטי ותקשורתי אדיר במטרה להרחיב את הזכאות לפונדקאות גם לזוגות חד מיניים ואבות יחידים, וראש הממשלה אף התחייב פומבית לתמוך בכך.

בכ"ב חשוון (31.10.2018), נערך דיון מיוחד במליאת הכנסת בנושא, ובו הצהיר רוה"מ שוב על תמיכתו בהרחבת הזכאות ללהט"בים, והודיע שבחודש הבא תועלה הצעת חוק שמוסכמת על סיעות הקואליציה.

יוזמת ביניים עלתה לאחרונה על ידי יו"ר הקואליציה חה"כ דודי אמסלם, לפיה המדינה לא תאפשר ללהט"בים פונדקאות בארץ, אך תממן להם את הליך הפונדקאות בחו"ל.

במישור המשפטי עומדת עתירה שהוגשה ע"י ארגן "אבות גאים" בנושא, והמדינה נדרשת להגיש את תשובתה לבג"ץ בהתאם להתקדמות הליכי החקיקה עד כ"ד כסלו (2.12.2018).

חלק מהכרוסום הלהט"בי במושג המשפחה כיום:

- החל מפסיקת בג"ץ משנת 2006 המדינה מחויבת לרשום זוגות להט"ב שהתחתנו בחו"ל כנשואים במשרד הפנים
- מאז שנת 2005 מדינת ישראל מכירה בהורות משותפת של בני זוג מאותו המין.
- זוגות מאותו המין נהנים ממרבית הזכויות הכלכליות והסוציאליות שמוענקות לזוגות הטרוסקסואלים נשואים. הדבר מתאפשר עקב שורה של פסיקות משפטיות לטובת עותרים, ועקב שורת החלטות של היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, לפיהן יש להעניק לזוגות חד-מיניים שוויון זכויות בעניינים כלכליים, ביניהן פטור ממס שבח ומס רכישה בקניית דירה, זכויות ביציאה לגמלאות, סבסוד מעונות יום
- משרד הפנים מאפשר שינוי הרישום בסעיף המין בתעודת הזהות ל'טרנסקסואלים' כלומר מי שעברו ניתוח לשינוי מין.

השתקה והפחדה

את הישגיהם בטשטוש ערכי המשפחה, השיגו ארגוני הלהט"ב בטקטיקה קבועה שבה הם פועלים: השתקה ודורסנות ברוטאלית לכל מי שמעז להשמיע דעה שמרנית, וכך במערכת התקשורתית והציבורית מתנהלת מתקפה מתוקשרת ומיידית כנגד כל מי שמעז להביע עמדה שאינה מתיישבת עם האג'נדה הלהט"בית.

לאחר המחאה הנרחבת שאורגנה על ידם בקיץ האחרון ביחס לחוק הפונדקאות, נחשף בתקשורת כי הם איימו על בעלי חברות גדולות שלא רצו לאשר לעובדיהם להשתתף במחאה, שיפגעו בהם תקשורתית.

בשבוע האחרון פרסם הרב חיים נבון פוסט בו הביא נתונים מבריטניה, שם על פי המחקרים שציטט ישנה תופעה של הפניית ילדים אוטיסטיים באופן שגוי להליך לשינוי מין. בנוסף לביקורת שהופנתה כלפיו, תכנית טלוויזיה שראיינה אותו, שידרה לציבור 15 שניות מתוך שיחה ארוכה, אותם ערכה במגמתיות בכדי לתקוף את עמדתו. וגם לפני כשנה וחצי נתקל הרב חיים נבון בביקורת עזה ואגרסיבית בעקבות פוסט בו ציין שמוסד הנישואין והמשפחה מתייחסים רק לקשר בין איש ואשה, ולא בין שני גברים.

הרב אריה שטרן, רבה של ירושלים ספג גם הוא ביקורת צולבת לאחר שפורסמו דברים בשמו לפיהם ילדים שנולדו לזוג להט"בים יהיו אומללים.

אחד הראשונים שהתבטא בחריפות כנגד הלהט"ב היה הרב יגאל לוינשטיין שהשתמש במושג "סוטים", מה שגרר מסע הכפשה ושיסוי, שכלל הרחקתו מצה"ל והצגתו כחשוך וגזען, ובהמשך אף נפתח קמפיין דה-לגיטימציה לאורך זמן למכינה בעלי תוך קריאה לסגירתה.

דוגמה נוספת לניסיונות להשתיק ולהלך אימים היא של הרב איסר קלונסקי רבה של שכונת גבעת מרדכי פרסם בשכונתו מודעה המזהירה מפני מורה לריקוד שהינה לסבית, ולאחר ביקורת ציבורית נגדו נפסק שעליו לשלם פיצוי של 60,000 ₪.

גם הרב יעקב אריאל, רבה של ר"ג, שאמר בכנס "קדושים תהיו" ש"בית נורמטיבי זה אב ואם", וכן גיבה את הרב יגאל לוינשטיין, ספג ביקורת קשה ביותר, עד כדי שיחת בירור עם ראש העיר.

חה"כ מוטי יוגב אמר בוועדה בכנסת שישראל "לא צריכה להיות מובילת הסטיות בעולם" ביחס ללהט"בים, ואמר ש"לכל ילד מגיע שיהיו לו גם אימא וגם אבא". בעקבות כך כונה "הומופוב", "גזען", ו"אדם עם עמדות חשוכות ומזוהמות כמו של האייתולות באיראן".

כאשר משרד הרווחה ענה לבג"ץ בנוגע לעתירה שדרשה לאפשר אימוץ לזוגות חד מיניים, שיש בכך "העמסה נוספת" על הילד. החלה ביקורת עזה נגד המשרד, ולאחר מספר חודשים באופן מפתיע הגיש המשרד עמדה מתוקנת לפיה אין הבדל בין הורים רגילים לזוג חד מיני.

חדירת הלהט"ב למערכת החינוך

בשנים האחרונות נכנסו ארגוני הלהט"ב לפעילות סדירה ובשיתוף פעולה מלא ומתוקצב של משרד החינוך. בחינוך הכללי פועלים ארגונים חילוניים (חושן, אי-גי, ועוד), ובחינוך הדתי מאושרות תכניות בעיקר מטעם ארגון להט"בים דתיים - "שב"ל - שהכל ברא לכבודו".

במסגרת ה"קול קורא" של משרד החינוך לבתי הספר להזמנת תכניות לימוד מאושרות, קיימות תכנית המאושרות לבתי הספר דתיים מטעם ארגון "הבית הפתוח לגאווה וסובלנות", העומד מאחורי מצעדי הגאווה בירושלים, "מעברים" - הקהילה

הטרנסג'נדרית", ו"אי-גי - ארגון הנוער הגאה".

בחמ"ד עודכנה לפני מספר שנים תכנית הלימוד של המקצוע "חלמי"ש- חינוך לחיי משפחה". במסגרת חוברת הלימוד החדשה "בית ומשפחה - חינוך להתמודדות בעולם משתנה", נכלל לראשונה עיסוק בנושא ההומוסקסואלי.

למשל, בסדנא בנושא הלהט"בי שהוכנסה לחוברת "מיועדת לשתי אוכלוסיות: לצוות המורים ולתלמידים". ההקדמה לפעילות נפתחת בהסברת מושגים הלקוחים מטרמינולוגיית ארגוני הלהט"ב:

"רכיבי הזהות המינית כוללים מבנה גוף (איברים זכריים או נקביים), מגדר (האם אני מרגיש גבר או אישה), תפקידי מגדר (האם אני מתנהג כמו גבר או כמו אישה) ומשיכה מינית (האם אני נמשך לגבר או לאישה)".

כמו כן, בסיום הפרק, מובא סיכום מאמרו של זאב שביידל, הומוסקסואל דתי, פובליציסט הפעיל למען הקהילה הגאה הדתית שכתב בעבר: "אנו ממשיכים ונמשיך לצאת מהארון, לחיות בזוגיות גאה ולהמשיך להורות גאה. בכל בית כנסת ובכל קהילה יהיו הומואים ולסביות דתיים גלויים. הדבר הזה ילך ויתפשט ויהפוך בהדרגה לשגרה. עם או בלי לגיטימציה והכרה רבנית".

שב"ל הינו ארגון להט"ב דתי, הפועל רבות בתוך החמ"ד. כבר בשנת 2012 היו ברקורד של שב"ל כ-60 פעילויות מתוך כ-250 בתי ספר על יסודיים שקיימים במערכת החינוך הדתית, מדרשות ומכינות קדם צבאיות. ובשנת 2015 הארגון דווח כבר על עשרות פעילויות של הארגון מדי שנה.

אלו דוגמאות מעטות ובחינוך הכללי המצב עוד חמור בהרבה. דוגמאות ונתונים נוספים רבים ניתן לראות בדו"ח המלא שכתבנו.

הטשטוש בציבור הדתי והרבני

רבני בית הלל פרסמו מסמך הקורא לקהילות דתיות לקבל זוגות חד מיניים כחברים בקהילה, ולהתייחס ללהט"בים כמוברי כל עבירה אחרת ולא לדחותם.

הרב בני לאו הסביר בתשובה שיש "להקשיב" לדעה שאיסור על משכב זכר מיועד לאנשים עם חופש בחירה, על אף העובדה שמדובר בדעת יחיד, שלל טיפולי המרה ואף ציין שיש לאפשר זוגיות לבעלי נטייה חד מינית, ולהגביל את תחומי הקשר למותר הלכתית. הוא אף השתתף איחל ובירך את הנוכחים ב"חתונה" של זוג גברים.

רוח צה"ל

/ שילוב הבנות בכל חילות השדה /

בשנים האחרונות צה"ל מגביר באופן דרמטי את קצב פתיחת התפקידים לנשים, וכל העת מתפרסמים תפקידי שדה ולחימה נוספים שנפתחים לנשים.

לדוגמא, אלו תפקידים שעליהם דווח רק במהלך השנה האחרונה שנפתחו לשירות נשים:

- לוחמת תיעוד מבצעי (צלמים מבצעיים של דו"צ) (יוני 2018)
- לוחמת אתגרים (יחידת מודיעין קרבית מסווגת) (יוני 2018)
- תפקידי לוחמה בהנדסה קרבית (אוגוסט 2018) - תפקידים בבחינה: תפקידי חבלה, פירוק מוקשים ומטענים, הפעלת רובוטים ותפעול כלים הנדסיים. כרגע אין כוונה לשלב נשים בגדודים הלוחמים של חיל הנדסה. כיום אין נשים לוחמות בחיל.
- ספינות טילים (אוקטובר 2018) - מפקד חיל היום הודיע כי בספינות הטילים מסוג סער 6, שיכנסו לשירות בשנת 2019, ישרתו גם נשים. לדבריו: "אנו שואפים להגיע לנקודה שבה נשים יהוו עד רבע מכוח האדם של הספינה". לאחרונה גויסו חמש מתגייסות טריות המיועדות לזה.
- בנוסף, קיימים תפקידים הפתוחים כיום בפני נשים, אך ניכר שהצבא משקיע מאמץ בהגדלת מספר הבנות המתגייסות אליהם:
- הגדודים המעורבים - גדודי הגנת הגבולות שרק בשבוע שעבר פורסם כי שניים מהם (ברדלס וקרקל) יאוגדו תחת חטיבה

חדשה שהוקמה.

• שילוב גובר של נשים בתפקידי מטה ביחידות מבצעיות רגילות גדודי וחטיבות חי"ר, בסדיר ובמיל', המתפקדות בשוטף ובלחימה כחלק אורגני מהכח.

• קורס טיס (דצמבר 2017): בחיל האוויר החליטו לנקוט בשני צעדים על מנת לנסות להעלות את מספר הנשים שעוברות קורס טיס בהצלחה: הבטחה לנשים המתגייסות לקורס טיס כי אם יפלו במהלך הקורס הן ישובצו בתפקידים איכותיים אחרים. ראש להק אוויר בחיל האוויר, תת אלוף נתן ישראלי, אמר על כך: "זו הבטחה שאנחנו נותנים רק לנשים". והדבר השני - קידום משמעותי של קצינות לתפקידים בכירים בחיל. [תא"ל ישראלי: "יש לנו לראשונה סגנית מפקד בטיסת F-15, יש אישה ראשונה בקורס מפקדי טייסות, ובכלל אפשר לראות יותר ויותר נשים בתפקידים בכירים. טיסה קרבית היא עניין מקצועי, לא עניין של מגדר, אין חשיבות למטוס אם מטיס אותו או טייסת".]

• פיילוט לשילוב נשים כלוחמות שיריון (אוקטובר 2018)

בחדש מרץ 2018 הוכשרו 10 נשים כטנקיסטיות, במהלך פיילוט של חיל השיריון לשילוב נשים כלוחמות טנק. הפיילוט הוגדר ע"י החיל כ"הצלחה", ארבע מהנשים אף יצאו לקורס מפקדות טנק, מפקד החיל, תא"ל גיא חסון, המליץ לרמטכ"ל לאשר גיוס נשים לתפקיד טנקיסטיות, וככלל לווה המהלך בכיסוי תקשורתי נרחב ומעודד.

בוגרות הפיילוט לא שולבו כלוחמות כרגע. כארבע הנשים שהוסמכו כמפקדות טנק שובצו כמש"קיות הדרכה בבסיסי החיל, ושש הלוחמות האחרות שובצו כלוחמות בגדוד קרקל, ולא כלוחמות שיריון.

בשלב זה מתקיימות עבודות מטה להמשך המהלך הממתין להחלטה סופית של הרמטכ"ל.

פגיעה ברוח הלחימה ע"י מכוני השמאל

כבר למעלה מעשור מתרחש תהליך התפשטות של שיח פוסט מודרני ופוסט ציוני על המרחב הערכי - חינוכי בצה"ל, אשר נכפה על כלל שדרת הפיקוד, במישרין ובעקיפין:

מכוני חוץ פועלים בצה"ל לשינוי השיח במגוון סוגיות חברתיות-לאומיות-מסורתיות:

• ארגונים בעלי אג'נדה פוסט מודרנית ופלורליסטית קיצונית מפעילים את מרבית ההכשרות הפיקודיות, ומשפיעים עמוקות על תפיסותיהם של בכירי מערכת הביטחון, בעיקר סביב נטישת הזיקה הלאומית ואימוץ עיקרון ה"רב-תרבותיות".

• בעקבות הצפת הסוגיה, הנחה המטכ"ל לצמצם פעילות מכוני החוץ.

• עם זאת, תכנית מנדל לבכירי חיל החינוך ובכירי צה"ל, וכן פעילות מכון הרטמן ובינה ממשיכים בחינוך הקצונה הבכירה בצה"ל.

• קורס "ייעוד ויחוד" ו"מחצביים" עברו לניהול צבאי מלא, אך נראה כי תכני הקורס וזהות המרצים לא השתנו באופן מהותי.

לאורך זמן, נראה כי השפעתם של פעילות הארגונים על צמרת צה"ל מתבטאת במגוון נושאים, ביניהם עמדת ראשי מערכת הביטחון ורוח הלחימה והנכונות להיכנס למבצע צבאי כנגד פעילות חמאס בעזה, ביקורת נציב קבילות החיילים האלוף במיל' יצחק בריק על מוכנות צה"ל למלחמה הבאה שאפילו קרא לחברי ועדת חוץ ובטחון שלא לסמוך על מצגות של צה"ל בנושא הזה. כמו כן פורסם לאחרונה מכתב אלוף משנה אלון מדנס שמותח ביקורת קשה על התנהלות צמרת צה"ל.

פגיעה ביכולת החייל הדתי לשמור על ההלכה ועל אווירה הולמת

עיון בדו"ח קבילות החיילים שהוגש לשר הביטחון במאי 2018, מלמד כי מספר הקבילות בנושאים דתיים בדו"ח גדל כמעט פי 2 מאשר בדו"ח המקביל אשתקד: 68 קבילות בשנת 2017, לעומת רק 36 קבילות בשנת 2016. מטרידה לא פחות העלייה במספר הקבילות שעוסקות בנושאים מגדריים: מ-16 קבילות בשנת 2016 טיפס מספר הקבילות בנושאי מגדר ללא פחות מ-41 קבילות בשנת 2017, עלייה של יותר מ-250%.

מקרים שפורסמו במהלך השנה האחרונה בנושא:

• בני ישיבות הוכרחו להשתתף במסע אלונקות עם בנות - חיילי הסדר שובצו בגדודי קשר, בהם השירות השוטף הוא

בנים ובנות יחד, פרט למגורים. החיילים דיווחו שבמסגרת השירות אולצו להשתתף בפעילויות הווי משותפות, טיולים, ואף מסע אלונקות.

- נהגות קו - עדויות מהשטח מלמדות שמרבית תפקידי הנהג ביהודה ושומרון בתעסוקה מבצעית מאוישים על ידי נהגות, כך שבכל סיור של לוחמים בסדיר ובמילואים בשטח מלווה בשירות צמוד עם הנהגות בפעילות מבצעית.
- שילוב גובר של נשים בתפקידי מטה ביחידות מבצעיות רגילות גדודי וחטיבות חי"ר, בסדיר ובמיל', המתפקדות בשוטף ובלחימה כחלק אורגני מהכח, מעמיד את החיילים והקצינים הדתיים בבעיה מאוד חמורה.
- חיילים דיווחו בשנה האחרונה על בעיות צניעות בתחומים שונים:
- חייל דתי הגיש קבילה על כך שנאלץ לישון יחד עם בנות המפקדה בעת תרגיל גדודי. תגובת דובר צה"ל הייתה כי לפי פקודת השירות המשותף האוסרת לינה במשותף בבסיסי צה"ל, הרי שאין לאסור לינה מעורבת בפעילות או בלינת שטח.
- שינה מעורבת בנגמ"שים (ראו להלן).
- מפקדים שהכריחו חיילים להשתתף באירוע עם שירת נשים.

• מפקדים שאילצו חיילים לצפות בסדרה "יחידה מעורבת", המעודדת שילוב נשים ביחידות קרביות ועוד.

• אחד המקרים הקשים בנושא זה הוא שילוב חימושיניקיות בפלוגות שריון (יולי 2018): חיילים דתיים דיווחו כי במסגרת שינוי ארגוני בגדודי השריון הוכנסו חיילות מפקדה לפלוגות הלוחמים כחלק אינטגרלי מהפלוגות, גם אלה שהוגדרו עד היום כמגדירות. החיילות מצטרפות ללוחמים באימונים בשטח, במקום המצב שהיה נהוג עד כה, לפיו החיילות מבצעות את תפקידן מהבסיס. לדברי אחד החיילים: "החיכוך איתן הוא גבוה. זה מוביל למצבים לא נעימים ובלתי אפשריים לחייל דתי"

• סוגיית פטור זקן - בשנה האחרונה אנו עדים למקרים רבים של דחיית בקשה לפטור זקן, ושליחת חיילים דתיים לכלא עקב סירובם לגלח את זקנם. בערוץ 2, דווח כי: "הרבנים הצבאיים מקבלים הנחיות לצמצם את מספר החיילים שמקבלים פטורים מגילוח, ולסנן ככל האפשר".

באחד המקרים החמורים, קצין משאבי אנוש של פיקוד דרום, אל"מ אלון מצליח, דחה בקשה של חייל לפטור זקן בטענה: "אני סבור שניתן לקיים אורח חיים דתי גם ללא זקן. עליך להתגלח" (01.11.2018).

פגיעה במעמד היהדות בצה"ל

/ צמצום נוכחות רבנים בצה"ל /

- הדחת הרב צבי קוסטינר (11.03.2018) הרב צבי קוסטינר, ראש ישיבת ההסדר במצפה רמון, הודח מתפקידו כרב קורס רבנים צבאיים במילואים, לאחר שהתבטא נגד שירות נשים בצה"ל. הרב היה פעיל במילואים כ-25 שנה.
- שר הביטחון ליברמן החליט למנוע מהראשון לציון הרב יצחק יוסף, רבה של צפת הרב שמואל אליהו והרב שלמה אבינר להשתתף בטקסים צבאיים, כולל טקסי יום הזיכרון, בעקבות התבטאויות שונות שלהם.
- הרמטכ"ל הורה לרב הצבאי הראשי, תא"ל הרב אייל קרים שלא להיפגש עם הראש"צ הרב יצחק יוסף, בעקבות תמיכתו של הרב יוסף בדברים שאמרו הרב שלמה אבינר והרב שמואל אליהו נגד שירות נשים בקרבי. (21.01.2018)
- בתחילת השנה דווח (11.01.2018) כי ישנה כוונה להוריד את דרגתם של רבני אוגדות מרב סרן (רס"ן) לסרן. משמעות הדבר הינה פגיעה נוספת במעמד הרבנות הצבאית ובכוחה.